

Cresterea punctului de pensie cu 40% în acest moment este vital sa fie evitata (scrisoare deschisa)

O crestere a punctului de pensie cu 40% în acest moment trebuie evitata, pentru ca economia nu o poate sustine, iar în caz contrar consolidarea fiscala/bugetara graduala, care sa protejeze redresarea economica, va deveni una fortata, se arata într-o scrisoare deschisa semnata de academicianul Aurel Iancu, presedintele Consiliului Fiscal - Daniel Daianu, economistul sef al Bancii Nationale a României - Valentin Lazea, Ella Kallai si Laurian Lungu.

"Lupta cu pandemia nu s-a terminat si avem de gestionat o criza economica fara precedent, care afecteaza sever ramuri ale economiei si distruge locuri de munca. Marea provocare este cum sa avem redresare, crestere economica cu consolidare fiscala/bugetara în anii ce vin. România a început lupta contra virusului corona cu deficite bugetar si extern (de cont curent) de peste 4% din PIB, între cele mai înalte din UE. Aceste deficite au limitat marja de actiune a Guvernului. În timp ce cresterile mari de deficit bugetar ale altor state din UE sunt cauzate de efecte ale pandemiei, aproape jumătate din deficitul probabil din acest an la noi este componenta sa structurala, care nu tine cont de pozitia ciclica a economiei. Cu cât cresc mai mult cheltuielile rigide (salarii, pensii, cheltuieli cu dobânzi) în buget, cu atât mai limitat devine spatiul de a sprijini economia, de a limita efectele sociale negative", se spune în document.

Economistii atrag atentia ca România va avea în 2020 un deficit bugetar în jur de 9% din PIB, care include cresterea cu 14% a punctului de pensie.

"Țari cu care ne comparăm adesea (Ungaria, Polonia, Cehia) vor avea deficite bugetare probabil de aceeasi marime. Dar este o diferenta esentiala între a avea deficite bugetare de 8-9% din PIB preponderent ca urmare a majorarii unor cheltuieli permanente, cum este situatia României, si situatia de la vecini. Bugete publice mai robuste devin o problema generala în UE în raport cu provocarile imense viitoare, inclusiv consecinte ale aplicarii noilor tehnologii (ce vor elibera masiv forta de munca) si tranzitiei energetice, ca expresie a politicilor statelor în fata schimbarilor de clima si de mediu. Raportul privind Starea Uniunii, al presedintelui Comisiei Europene, este elocvent în acest sens. Analize ale BCE si ale altor banci centrale fac referiri sistematice la aceleasi provocari. Este vital sa fie evitata o crestere a punctului de pensie cu 40% în acest moment, pentru ca economia nu o poate sustine. Daca nu va fi evitata, consolidarea fiscala/bugetara graduala, care sa protejeze redresarea economica, ar deveni una fortata, dezordonata, dureroasa, cu cresteri imediate de impozite si taieri de cheltuieli. Economia si-ar întrerupe relansarea si ar reintra în recesiune în 2021. Pe termen mediu, însa, o crestere a pensiilor, îndeosebi cu accent pe cele mici, este necesara, concomitent cu eliminarea distorsiunilor sistemului de pensii", se arata în scrisoare.

Semnatarii acesteia atrag atentia ca în 2021 trebuie sa continuam lupta cu pandemia si sa protejăm redresarea.

"Cum sa realizăm aceste deziderate cu limitarea dezechilibrelor este marea provocare a politicii economice. Desi regulile fiscale sunt suspendate în UE în 2020 si 2021, este foarte putin probabil ca pietele sa accepte deficite bugetare mari cauzate în principal de cheltuieli permanente, preponderent recurente, ani în sir si asteapta anuntarea unui program credibil de consolidare fiscala/bugetara graduala înca din 2021", mentioneaza sursa citata.

Conform documentului, redresarea economica în anii ce vin poate fi conciliata cu o corectie macroeconomica, a deficitului bugetar. Corectia deficitelor nu se poate face esentialmente prin deprecierea cursului de schimb; este necesara o ajustare a deficitului bugetar.

În scrisoare se spune ca o corectie intempestiva ar submina relansarea economica. O corectie ordonata reclama un program pe câtiva ani, care sa duca deficitul bugetar sub 3% din PIB în 2024, sustin economistii. Programul de corectie trebuie sa fie agreat cu CE, România fiind în procedura de deficit excesiv, atrag ei atentia.

"Pasul de corectie macroeconomica depinde de mersul economiei, de restrângerea cheltuielilor bugetare si de cresterea veniturilor bugetare. Se pot gândi combinatii între ajustarile de cheltuieli si metode de crestere a veniturilor fiscale/bugetare. Utilizarea masiva de fonduri europene ar ajuta într-o maniera hotarâtoare pasul anual al corectiei fiscale. Oricum, regimul fiscal trebuie sa fie echitabil si aplicat corect. Iar cheltuirea banilor publici trebuie sa fie transparenta, responsabila si eficienta, astfel încât sa induca conformarea la plata a contribuabililor", se afirma în documentul citat.

Potrivit sursei citate, în 2021, deficitul bugetar ar putea fi adus la o valoare în jur de 7% din PIB, concomitent cu continuarea unor masuri de combatere a crizei sanitare si de sprijinire a economiei. O mare parte din aceste masuri poate fi finantata cu resurse europene.

"Se pot rationaliza cheltuieli acolo unde risipa este mare; cresteri de venituri finantate de bugetul public trebuie sa fie limitate în anii ce vin. Trebuie avuta în vedere problematica sociala pe fondul robotizarii, eliberarii de forta de munca; aceasta implica existenta de resurse în bugetele publice pentru sprijinirea economiei. Dar, desi nu este realista disponibilizarea unui numar mare de persoane din sectorul public într-o perspectiva imediata, cheltuielile bugetare cu aparatul de stat trebuie sa fie restrânse. Veniturile fiscale la noi sunt mult inferioare în raport cu ce este necesar si se poate obtine. Plaja acestor venituri în noile state intrate în UE în 2004 si 2007 este 30-38% din PIB, în timp ce în România nivelul este sub 27%. Polonia si Bulgaria arata ca reforma mecanismelor de colectare, informatizarea pot aduce la bugetul public puncte procentuale din PIB. Efortul cresterii gradului de colectare a veniturilor, concomitent cu cresterea eficientei cheltuirii banului public, reclama între altele mai multa transparenta, lupta contra evaziunii fiscale si a practicilor neloiale de optimizare fiscala (ex: impozitarea sa se faca unde se realizeaza business-ul, nu unde este înregistrat), restructurarea si informatizarea ANAF, reexaminarea scutirilor si tratamentelor fiscale preferentiale care au erodat baza de impozitare", se spune în scrisoarea deschisa.

În opinia semnatarilor documentului, fondurile europene au un rol cheie pentru a facilita corectia bugetului. Nu numai ca sustin cererea agregata prin cheltuieli guvernamentale de câteva procente din PIB anual (net de contributia la bugetul UE), dar si productia interna, ci ar avea functie anti-ciclica esentiala. Bani europeni ar ajuta si finantarea balantei de plati. Fonduri europene importante ar sustine puternic activitatea firmelor private direct si indirect.

"Este vital ca absorbtia de fonduri europene sa fie cât mai mare în anii 2021-2024, când se impune consolidarea fiscala. De notat ca resursele din Facilitatea europeana de redresare si rezilienta ar trebui folosite cu precadere în intervalul 2021-2023. Este imperativ ca Planul national de redresare si rezilienta, ce trebuie trimis la Bruxelles pâna în aprilie 2021, sa fie ambitios, realist si profesionist întocmit, astfel încât sa respecte cerintele CE. Consolidarea fiscala ne-ar apropia de intrarea în Mecanismul Cursurilor de Schimb 2 si Uniunea Bancara, de aderarea la zona euro, în momentul în care economia va fi pregatita pentru asa ceva. Într-o perspectiva mai lunga, venituri bugetare superioare sunt necesare pentru a face fata la alte crize, pentru a face economia mai robusta. Un buget public robust devine o prioritate pentru securitatea nationala, având în vedere provocarile viitoare. Sa avem în vedere cât de putin se cheltuie în România pentru educatie si sanatate publica, pentru infrastructura critica. Cheltuielile pentru educatie si sanatatea publica sunt în fapt, în parte, investitii în capital uman. România nu trebuie sa capete dependenta structurala de fonduri europene pentru a trece prin perioade foarte dificile. Economia viitorului va fi diferita fata de cea de înainte de pandemie si trebuie sa fim pregatiti pentru schimbarile ce deja se produc, accelerate fiind de criza sanitara, de noi tehnologii si de politicile statelor în abordarea schimbarilor climatice", se mai spune în document.

În scrisoarea deschisa se mentioneaza ca academicianul Aurel Iancu, Daniel Daianu, Ella Kallai, Valentin Lazea, Laurian Lungu - semnatarii - poarta singuri responsabilitatea textului, ce nu angajeaza în mod necesar institutiile cu care sunt afiliati.